

POSTANOWIENIE

Dnia 12 kwietnia 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jerzy Grubba

SSN Andrzej Ryński

w sprawie **A.S., T.K. i R.B.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 12 kwietnia 2018 r.,

wniosku obrońcy skazanych o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnymi wyrokami:

- Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt II AKa [...] /13, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 23 marca 2011 r., sygn. akt III K [...] /09 w zakresie skazania A.S.,

- Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 22 grudnia 2011 r., sygn. akt II AKa [...] /11, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 23 marca 2011 r., sygn. akt III K [...] /09 w zakresie skazania T.K. i R.B.,

1. oddalić wniosek,

2. obciążyć skazanych kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego w częściach na nich przypadających.

UZASADNIENIE

Obrońca skazanych złożył wniosek o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnymi wyrokami Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt II AKa [...] /13, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia

23 marca 2011 r., sygn. akt III K [...] /09 w zakresie skazania A.S. w całości i Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 22 grudnia 2011 r., sygn. akt II AKa [...] /11, zmieniającym przywołany wyrok Sądu Okręgowego w B. z dnia 23 marca 2011 r., w zakresie skazania T.K. w całości i R.B. w zakresie czynów z pkt I-VII aktu oskarżenia. Podstawę wznowienia postępowania autor wniosku upatruje w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., powołując się na okoliczność, że doszło do ujawnienia nowych faktów i dowodów, wskazujących, iż A.S., T.K. i R.B. nie popełnili czynów, za które zostali skazani, przy czym nie precyzuje w części wstępnej, jakie to konkretnie nowe fakty lub dowody nieznane przedtem sądowi za owym wznowieniem mają przemawiać.

Obrońca wniósł w konsekwencji o uchylenie wyroku Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 26 marca 2013 r., sygn. akt II AKa [...] /13, w stosunku do A.S. oraz tegoż Sądu z dnia 22 grudnia 2011 r., sygn. akt II AKa [...] /11, w stosunku do T.K. i R.B., a także zmienionego powyższymi wyrokami wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 23 marca 2011 r., sygn. akt III K [...] /09 i przekazanie spraw tych skazanych Sądowi Okręgowemu w B. do ponownego rozpoznania.

Ponadto obrońca wnioskował o dołączenie:

1. akt Sądu Rejonowego w W. o sygn. IV K [...] /06, a następnie dopuszczenie dowodu ze znajdujących się w tych aktach dokumentów w postaci wyroku Sądu I instancji wraz z uzasadnieniem oraz protokołów przesłuchań świadka M.Ł. na okoliczność potwierdzonych wyrokiem sądowym sprzeczności w jego depozycjach, braku jego wiarygodności, zwłaszcza co do udziału P.K. i A.O. w obrocie środkiem odurzającym w postaci kokainy, co stanowić ma nowy fakt i dowód podważający wiarygodność zeznań M.Ł., które to pomawiające zeznania w sprawie o sygn. akt III K [...] /09 stanowiły jedyną podstawę skazania A.S., T.K. oraz R.B.,
2. akt Sądu Rejonowego w W. o sygn. III K [...] /15, a następnie dopuszczenie dowodu ze znajdujących się w tych aktach dokumentów w postaci wyroków sądów I i II instancji wraz z uzasadnieniami oraz protokołów przesłuchań świadka M.Ł. na okoliczność sprzeczności w jego depozycjach i pomówienia M.F., zwłaszcza co do udziału w obrocie środkiem odurzającym w postaci kokainy oraz zerwania przez świadka współpracy z wymiarem sprawiedliwości, co stanowić ma nowy fakt i dowód podważający wiarygodność jego zeznań w sprawie o sygn. akt III K [...] /09,
3. akt Sądu Rejonowego w B. o sygn. XV [...] /12 na okoliczność sprzeczności w

treści depozycji M.Ł. dotyczących udziału Z.B. w przestępstwie czerpania korzyści majątkowych z uprawiania prostytucji przez nieustalone osoby, od którego to zarzutu został on prawomocnie uniewinniony, co ma stanowić nowy fakt i dowód podważający wiarygodność zeznań M.Ł. w sprawie o sygn. akt III K [...] /09.

Wreszcie obrońca wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków D.K., K.O., M.F. i Z.B. na okoliczność wiarygodności zeznań M.Ł.

W uzasadnieniu swego wystąpienia obrońca podniósł, że właściwie jedynym dowodem obciążającym A.S., T.K. i R.B. w prawomocnie zakończonych sprawach okazały się depozycje M.Ł., którego wiarygodność w innych postępowaniach, dotyczących przy tym innych osób, oceniono krytycznie. Powyższe wskazuje zatem – zdaniem obrońcy – że istnieją podstawy do wznowienia postępowań w sprawach reprezentowanych przez niego skazanych. Dlatego też Sąd Najwyższy powinien dokonać stosownych sprawdzeń w trybie art. 97 w zw. z art. 546 k.p.k.

W odpowiedzi na ten wniosek, prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rację ma prokurator, że wniosek o wznowienie postępowania nie zasługiwał na uwzględnienie.

Jak już wskazywano na wstępie, obrońca podstaw do wznowienia postępowania upatruje w treści art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Przypomnieć w tej sytuacji zatem należy, że przepis ten przewiduje, iż postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli dopiero po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że skazany nie popełnił czynu.

Podkreślenia również wymaga, że wniosek o wznowienie postępowania jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, dotyczy prawomocnego już wyroku. Wyrok taki objęty jest domniemaniem prawidłowości przyjętych w nim ustaleń faktycznych. Wniosek o wznowienie postępowania oparty na wskazanej podstawie może zaś okazać się skuteczny jedynie w sytuacji, gdy wykazane w nim zostanie, że po wydaniu prawomocnego wyroku ujawnią się nowe fakty lub dowody, które wskazują na to, iż skazany nie popełnił czynu. Nie może budzić wątpliwości, że nie jest w tej

mierze wystarczające dla zakładanego przez jego autora skutku w postaci wznowienia postępowania zgłoszenie w takiej nadzwyczajnej skardze jakichkolwiek wątpliwości co do trafności zapadłego rozstrzygnięcia. Tylko bowiem wtedy, gdy owe nowe fakty lub dowody w sposób realny wskazują, że zachodzi wysokie, a nie jakiegokolwiek prawdopodobieństwo, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego, ten nadzwyczajny środek zaskarżenia może zostać uwzględniony. Ujmując rzecz od innej strony, dla pozytywnego rozstrzygnięcia w przedmiocie wniosku o wznowienie koniecznym staje się wykazanie spełnienia kumulatywnie dwóch przesłanek - proponowany dowód musi mieć cechy dowodu nowego, tj. nieznanego wcześniej ani stronie, ani sądowi orzekającemu w sprawie, a jego treść ma wskazywać, że wysoce prawdopodobnym jest, iż po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od poprzedniego – a więc skutkujące przyjęciem, że oskarżony nie popełnił czynu.

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, podkreślić wpierw trzeba, że wprawdzie odwoływanie się obrońcy do utrwalonych poglądów wyrażonych w judykaturze, które Sąd Najwyższy w składzie niniejszym w pełni aprobuje, wskazuje, iż skarżący zdaje sobie sprawę, jakim wymogom powinna sprostać omawiana skarga, aby mogła zostać uwzględniona. Podnoszone jednak w niej okoliczności nie mogą przekonywać, że skarga ta powinna zostać rozstrzygnięta zgodnie z żądaniem, jako że wniosek ten przywołanych wymagań nie respektuje. W sprawie tej po uprawomocnieniu się orzeczenia, nie ujawniły się bowiem żadne nowe fakty i dowody, nieznanie wcześniej Sądom wskazujące na to, że A.S., T.K. i R.B. zostali skazani za czyny, których nie popełnili. Wbrew twierdzeniom obrońcy, nie zachodzi także potrzeba zarządzenia sprawdzenia okoliczności faktycznych przed wydaniem orzeczenia.

Wniosek o wznowienie postępowania sprowadza się w istocie do podważenia ustaleń faktycznych, postuluje się w nim bowiem odmienną ocenę wiarygodności zeznań świadka, co nie może okazać się skuteczne. Twierdzenie bowiem obrońcy, że skoro zeznania M.Ł. w innych sprawach, dotyczących innych przy tym niż skazani osób, okazały się niewiarygodne, to niejako automatycznie świadek ten przestaje być wiarygodny w innych postępowaniach, nie może

przekonywać. W sprawach skazanych Sądy miały na uwadze kluczowe znaczenie dowodu z zeznań świadka M.Ł., czemu dano wyraz w pisemnych motywach rozstrzygnięć. Podkreślić w tym miejscu należy, że również z treści uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 26 marca 2013 r., wynika, że Sąd ten wnikliwie przeanalizował wiarygodność zeznań M.Ł. Sąd ten uznał, że brak jest jakichkolwiek podstaw do przypuszczeń, aby świadek ten składał nieszczerze, fałszywie pomawiające zeznania. Co najistotniejsze jednak, Sąd ten wprost wywiódł, że wyroki uniewinniające, które zapadały w innych sprawach, co do innych oskarżonych i za przestępstwa popełnione w innym okresie czasu, niczego nie przesądzają w rozpoznawanej sprawie, zaś Sąd Okręgowy zobowiązany był do autonomicznej oceny dowodów i z roli tej się wywiązał.

Właściwie już dotąd przedstawione względy przemawiają za niezasadnością rozpoznawanego wniosku o wznowienie postępowania. Trafnie podnosi jednak również prokurator, że obrońca nie wykazał przy tym, aby relacje M.Ł. z innych postępowań stanowiły zaprzeczenie relacjonowanych przez niego faktów, stanowiących podstawę dokonanych ustaleń faktycznych, a powoływane we wniosku o wznowienie rozstrzygnięcia w innych sprawach, mogłyby ewentualnie dotyczyć tylko niektórych czynów przypisanych skazanym.

Wreszcie słusznie wywodzi prokurator, że wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 19 lipca 2011 r., sygn. akt IV K[...]/06, D.K. oraz A.O., oskarżeni z art. 258 § 2 k.k. i z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, zostali uniewinnieni od wszystkich zarzucanych im czynów. Jednak wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 28 września 2012 r., sygn. akt VI Ka [...]/12, sprawa tych oskarżonych, po uchyleniu wyżej wskazanego wyroku, została przekazana do ponownego rozpoznania do Sądu Okręgowego w W. i nie została dotąd prawomocnie zakończona. Choć jak wynika z poczynionych ustaleń Sąd Okręgowy w W., wyrokiem z dnia 9 sierpnia 2017 r., sygn. akt V K [...]/13, uznał m.in. D.K. oraz A.O. za winnych popełnienia przestępstw z art. 258 § 2 k.k. oraz przestępstw z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, obecnie sprawa ta znajduje się na etapie postępowania odwoławczego. Powyższe wskazuje, że dotąd nie doszło do uniewinnienia D.K. oraz A.O.

Natomiast wyrokiem Sądu Rejonowego w W. z dnia 2 grudnia 2016 r., sygn.

akt III K [...] /15, M.F. został uniewinniony od popełnienia zarzucanego mu czynu z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k., zaś wyrokiem Sądu Okręgowego w W. z dnia 27 czerwca 2017 r., sygn. akt VI Ka [...] /17, po rozpoznaniu apelacji prokuratora, wyrok Sądu I instancji został utrzymany w mocy.

Z uzasadnienia tego orzeczenia wynika jednak, że przyczyną nieuwzględnienia apelacji prokuratora na niekorzyść M.F. były niewystarczające dowody i bardzo skąpe relacje M.Ł., co przy zastosowaniu art. 5 § 2 k.p.k. przez Sąd Rejonowy, doprowadziło do zaakceptowania orzeczenia uniewinniającego. Zatem również te ustalenia nie dają żadnych podstaw do twierdzenia, że istnieją podstawy do wznowienia postępowania. Także Sąd Rejonowy w B., wyrokiem z dnia 9 marca 2012 r., w sprawie o sygn. akt XV [...] /12, uniewinnił A.B. od popełnienia przestępstwa z art. 204 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. Wyrok ten nie został zaskarżony i uprawomocnił się w pierwszej instancji.

Słusznie wreszcie w swej odpowiedzi prokurator odwołuje się do treści uzasadnienia postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 13 września 2012 r., sygn. akt III KO [...] /12, oddalającego wniosek obrońców skazanych A.S. i T.K. o wznowienie postępowania zakończonych przywołanym wcześniej prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w B. z dnia 22 grudnia 2011 r. Sąd Najwyższy dokonał w nim oceny wskazywanych przez obrońców jako nowe dowody m.in. zeznań świadka Z.B. złożonych w dniu 9 marca 2012 r. na rozprawie przed Sadem Rejonowym w B. w sprawie jego brata A.B. (sygn. akt XV K [...] /12). Sąd Najwyższy negatywnie ocenił ponadto możliwość przesłuchania w charakterze świadka E.R., której przesłuchania obecnie domaga się też obrońca skazanych w treści uzasadnienia wniosku o wznowienie postępowania.

Skoro to rolą skarżącego jest wykazanie, że zachodzą przesłanki do wznowienia postępowania, a obrońca w niniejszej sprawie podważa w istocie ustalenia faktyczne w oparciu o hipotetyczną jedynie możliwość przeprowadzenia odmiennej oceny dowodu, wniosek ten nie mógł zostać uwzględniony. Nie zachodziła też potrzeba dokonywania sprawdzeń na podstawie art. 546 k.p.k. Zaaprobować bowiem należy stanowisko już prezentowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że tryb określony w tym przepisie nie służy poszukiwaniu nowych

dowodów przez organ orzekający w przedmiocie wznowienia. Służy on tylko i wyłącznie procesowej weryfikacji faktów przytoczonych we wniosku o wznowienie, jeżeli zarówno treść, jak i istota tych faktów wskazują na wysokie prawdopodobieństwo wadliwości zapadłego w sprawie skazanego orzeczenia (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2010 r., IV KO 55/10, LEX nr 843825, czy z dnia 16 marca 2016 r., II KO 2/16, LEX nr 2002525). Omawiany wniosek o wznowienie – jak już wykazano - nie zawiera jednak tego rodzaju nowych dowodów, które wskazywałyby na wysokie prawdopodobieństwo dopuszczenia się pomyłki sądowej i wydania błędnego wyroku skutkującego niesłusznym przypisaniem skazanym przestępstwa.

Mając to wszystko na uwadze przyjąć trzeba, że obrońca nie wykazał wystąpienia w tej sprawie podstaw do wznowienia postępowania, o których stanowi art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Dlatego też Sąd Najwyższy jego wniosek oddalił, obciążając skazanych kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego w częściach na nich przypadających.

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak na wstępie.

a.ł.